

BORSA TRENDLERİ RAPORU

OCAK - EYLÜL 2020

SAYI: XXXIV



Değerli Okuyucularımız,

2020 yılının üçüncü çeyreğine ait Borsa Trendleri Raporu ile karşınızdayız.

Bu dönemde küresel piyasalarda Covid-19 sebebiyle yaşanan belirsizliğin devam etmesi piyasalarda yaşanan dalgalanmayı artırmış ve işlem hacimlerinde dikkat çekici yükselişlere sahne olmuştur. Borsa İstanbul nominal işlem hacmi yıllık bazda %251 artarak yeni rekor kırmış ve son çeyrek bazında ise %25 artış göstermiştir.

Üçüncü çeyrekte Borsa İstanbul'da 1,7 milyar ABD doları net yabancı satışı yaşanmıştır. Net yabancı alımı olan tek endeks 113 milyon ABD doları ile BIST Teknoloji endeksi olmuştur.

Yabancı yatırımcıların işlem hacmindeki payı 2020'nin üçüncü çeyreğinde BIST TÜM endeksinde %21 seviyesine gerilemiş, en yüksek paya sahip oldukları endeks %32 ile BIST Ticaret olurken BIST Sınai %19 ile en düşük paya sahip oldukları endeks olmuştur.

Yabancı yatırımcıların piyasa değerindeki payı ise Eylül sonu itibarıyla son dönemlerin en düşük seviyesi olan %48'e gerilemiştir.

Önceki yıllarda işlem hacminin BIST 30 ve BIST 50 hisselerinde yoğunlaştığı görülürken 2020 yılında gerçekleşen işlemlerde BIST 100 ve BIST 100 dışındaki hisselerde gerçekleşen işlemlerin daha fazla olduğu görülmektedir. Son dönemde yerli yatırımcıların ilgisinin artmasını buna sebep olarak gösterebiliriz.

Eylül ayı itibarıyla yıl sonuna göre yabancı yatırımcıların portföy değeri içerisinde Katar'ın payının %20'den %36'ya yükseldiği, ABD'nin payının %26'dan %20'ye, İngiltere'nin payının ise %14'ten %10'a gerilediği görülmektedir.

Türkiye'de ihraç edilen özel sektör borçlanma araçları 2020 yılının Eylül ayı sonu itibarıyla incelendiğinde Türk Lirası cinsinden borçlanma araçlarına ilişkin ISIN sayılarının artış kaydettiği gözlemlenmektedir. İhraçların nominal değerleri ise yıllık bazda %20 ve yılsonuna kıyasla %18 seviyesinde artmıştır. Karşılaştırılan dönemler incelendiğinde Euro cinsinden yeni bir ihraç gerçekleştirilmediği görülmektedir.

İyi okumalar ve bir sonraki rapor dönemine kadar verimli çalışmalar ve sağlıklı günler dileriz,

MKK Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi
Ekrem Arıkan

TÜYİD Yönetim Kurulu Başkanı
Aslı Selçuk

Yasal Uyarı: Borsa İstanbul’da işlem gören hisse senetlerine ilişkin önemli istatistikler bulabileceğiniz bu raporda yer alan değerlendirme ve bilgiler MKK tarafından açıklanan veriler esas alınarak hazırlanmıştır. Yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir ve sermaye piyasasındaki alım satım kararlarınızı destekleyecek yeterli bilgiyi içermeyebilir. Burada yer alan veriler ve bilgilerin tam ve doğru olduğu garanti edilemez; içerik, haber verilmeksizin değiştirilebilir. Tüm veriler, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan alınmıştır. Bu kaynakların kullanılması nedeni ile ortaya çıkabilecek hatalardan MKK ve TÜYİD sorumlu değildir.

Raporun hazırlanmasını sağlayan Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) Veri Depolama ve Raporlama Müdürlüğü Direktörü Özgür Uysal, Uzmanı Umur Polat’a, TÜYİD Yönetim Kurulu Üyeleri Başak Öge ve Işıl Bük ile TÜYİD Üyesi Eren Öner’e İpek İyisan’a ve Bahar Efeoğlu Ağar’a teşekkürlerimizi sunarız.

İÇİNDEKİLER

1. BORSA ŞİRKETLERİNİN ENDEKS BAZINDA DAĞILIMI	4
2. HALKA AÇIKLIK ORANLARI	4
3. PİYASA DEĞERLERİ.....	5
4. İŞLEM HACİMLERİ	6
5. YABANCI İŞLEMLERİ – NET GİRİŞ ÇIKIŞLAR.....	8
6. UYRUK BAZINDA İŞLEM HACMİ DAĞILIMI.....	8
7. UYRUK BAZINDA YATIRIMCI SAYISI VE PİYASA DEĞERİ.....	9
8. ENDEKS VE UYRUK BAZINDA YATIRIMCI SAYILARI	11
9. ENDEKS VE UYRUK BAZINDA PORTFÖY DEĞERLERİ (MİLYAR TL)	12
10. YABANCI YATIRIMCILARIN PORTFÖY DEĞERİ VE YATIRIMCI SAYISI SIRALAMASI.....	12
11. MENKUL KIYMET BAZINDA YATIRIMCI SAYISI VE PİYASA DEĞERİ	13
12. RISK İŞTAHI ENDEKSİ	13
13. TÜRKİYE’DE İHRAÇ EDİLEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ DÖVİZ CİNSİ BAZLI DAĞILIMI (KÜMÜLATİF)	16
14. TÜRKİYE’DE İHRAÇ EDİLEN TÜRK LİRASI CİNSİNDEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ KIYMET TİPİ DAĞILIMI (KÜMÜLATİF).....	16
15. TÜRKİYE’DE İHRAÇ EDİLEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARINA YATIRIM YAPAN YATIRIMCILARIN UYRUK VE KİMLİK TİPİ BAZINDA DAĞILIMI (KÜMÜLATİF)	17
16. TÜRKİYE’DE İHRAÇ EDİLEN TÜRK LİRASI CİNSİNDEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ İHRAÇÇI BAZINDA TARİHSEL HACİMLERİ (KÜMÜLATİF)	18
17. TÜRKİYE’DE İHRAÇ EDİLEN TÜRK LİRASI CİNSİNDEN ÖZEL SEKTÖR BORÇLANMA ARAÇLARININ VADE BAZINDA TARİHSEL HACİMLERİ (KÜMÜLATİF).....	18

1. Borsa Şirketlerinin Endeks Bazında Dağılımı

**2020 3. Çeyrek
itibarıyla BIST
TÜM’de işlem gören
şirket sayısı 352’dir.**

Endeks	2019 3Ç	2020 2Ç	2020 3Ç
BIST BANKA	13	14	14
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	37	39	40
BIST TİCARET	17	17	17
BIST HİZMETLER	63	65	63
BIST MALİ	94	104	105
BIST SİNAİ	157	163	165
BIST TEKNOLOJİ	17	19	19
BIST TÜM	331	351	352

Borsa İstanbul’un 13 Aralık 2019 tarihli düzenlemesi sonucunda şirketlerin A-B-C-D Gruplaması kaldırılmıştır. Halka arzlar, Gelişen İşletmeler Piyasası’nda işlem gören şirketler ve C-D grubunda bulunan şirketlerin eklenmesi sonucunda BIST TÜM’de işlem gören şirket sayısı 2019 sonunda 357’ye yükselmiştir. 2020 yılının ilk çeyreğinde bu sayı değişmemiştir. 2020 yılının ikinci çeyreğinde çimento sektöründeki bazı şirketlerin birleşmesinin etkisiyle BIST TÜM’de işlem gören şirket sayısı 357’den 351’e düşmüştür. 2020 yılının üçüncü çeyreğinde ise gerçekleşen bir halka arz ile birlikte işlem gören şirket sayısı 352 olmuştur.

2. Halka Açıklık Oranları

**3. çeyrekte
BIST TÜM’ün
toplam halka
açıklık
oranında hafif
düşüş
görülürken, fiili
dolaşım oranı
az da olsa
düşmüştür.**

ENDEKS	HALKA AÇIKLIK ORANI			HALKA AÇIKLIK ORANI (FİİLİ DOLAŞIM)		
	30.09.2019	30.06.2020	30.09.2020	30.09.2019	30.06.2020	30.09.2020
BIST BANKA	38.91%	45.45%	44.44%	21.10%	16.95%	12.63%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	43.42%	42.80%	44.35%	32.74%	34.33%	34.26%
BIST TİCARET	59.76%	58.58%	47.53%	51.85%	49.98%	40.94%
BIST 030	42.65%	45.72%	47.58%	39.47%	39.20%	39.61%
BIST 050	43.34%	43.02%	45.88%	38.23%	35.69%	36.41%
BIST 100	41.40%	42.67%	44.02%	35.71%	33.90%	33.24%
BIST HİZMETLER	41.54%	42.04%	41.95%	36.46%	36.37%	33.16%
BIST MALİ	40.76%	44.97%	45.22%	25.02%	22.17%	18.66%
BIST SİNAİ	39.91%	40.77%	37.03%	30.27%	28.34%	24.75%
BIST TEKNOLOJİ	30.64%	32.13%	33.30%	28.80%	29.98%	30.05%
BIST TÜM	40.37%	42.59%	41.34%	28.83%	27.22%	23.87%

2020 3. Çeyrek sonu fiili dolaşım halka açıklık oranları incelendiğinde hem bir önceki çeyreğe göre hem de bir önceki yıla göre en büyük düşüş BIST Ticaret endeksinde yaşanmıştır. Küçük de olsa son çeyrekte fiili dolaşım oranı bir miktar artış gösteren tek endeks BIST Teknoloji endeksi olmuştur. BIST TÜM’ün fiili dolaşım

halka açıklık değerinde 2020 2. Çeyreğine göre 3 puanlık bir düşüş yaşanırken geçen yılın aynı dönemine göre %29'dan %24 seviyesine gerilemiştir.

3. Piyasa Değerleri

2020 yılının 3. Çeyreğinde BIST TÜM Piyasa Değeri TL bazında yıllık %54, ABD Doları bazında ise %11 değer kazanmıştır.

MİLYON TL	30.09.2019	30.06.2020	30.09.2020	Çeyreksele Değişim	Yıllık Değişim
BIST BANKA	305,072	351,338	408,898	16%	34%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	125,116	129,180	130,912	1%	5%
BIST TİCARET	52,762	78,438	98,431	25%	87%
BIST 30	518,021	541,804	508,946	-6%	-2%
BIST 50	585,219	701,329	669,090	-5%	14%
BIST 100	694,686	839,358	845,433	1%	22%
BIST HİZMETLER	178,986	243,269	266,732	10%	49%
BIST MALİ	463,270	550,841	628,694	14%	36%
BIST SİNAİ	275,145	380,253	497,441	31%	81%
BIST TEKNOLOJİ	27,180	46,982	57,712	23%	112%
BIST TÜM	944,581	1,221,344	1,450,579	19%	54%

MİLYON ABD Doları	30.09.2019	30.06.2020	30.09.2020	Çeyreksele Değişim	Yıllık Değişim
BIST BANKA	54,055	51,349	52,369	2%	-3%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	22,169	18,880	16,766	-11%	-24%
BIST TİCARET	9,349	11,464	12,606	10%	35%
BIST 30	91,787	79,186	65,183	-18%	-29%
BIST 50	103,694	102,501	85,693	-16%	-17%
BIST 100	123,090	122,674	108,278	-12%	-12%
BIST HİZMETLER	31,714	35,554	34,161	-4%	8%
BIST MALİ	82,086	80,506	80,519	0%	-2%
BIST SİNAİ	48,753	55,575	63,709	15%	31%
BIST TEKNOLOJİ	4,816	6,866	7,391	8%	53%
BIST TÜM	167,369	178,502	185,781	4%	11%

2020 yılının üçüncü çeyreğinde BIST TÜM'ün piyasa değeri TL bazında %54, ABD Doları bazında ise %11 değer kazanmıştır. 2020 üçüncü çeyrekte önceki yılın aynı dönemine göre ABD Doları bazında BIST Banka (%3) düşerken en yüksek düşüş (%24) ile BIST Holding ve Yatırım endeksinde görülmüştür. Aynı dönemde ABD Doları bazında en yüksek artış %53 ile BIST Teknoloji endeksinde olurken onu %35 ile BIST Ticaret endeksi takip etmiştir. BIST Sınai endeksi ise dolar bazında son bir yılda %31 değer kazanmıştır.

4. İşlem Hacimleri

**2020 3. Çeyrek'te
BIST TÛM'ün
nominal işlem
hacmi çeyreklik
%25 artarken,
yıllık bazda %251
yükselmiştir.**

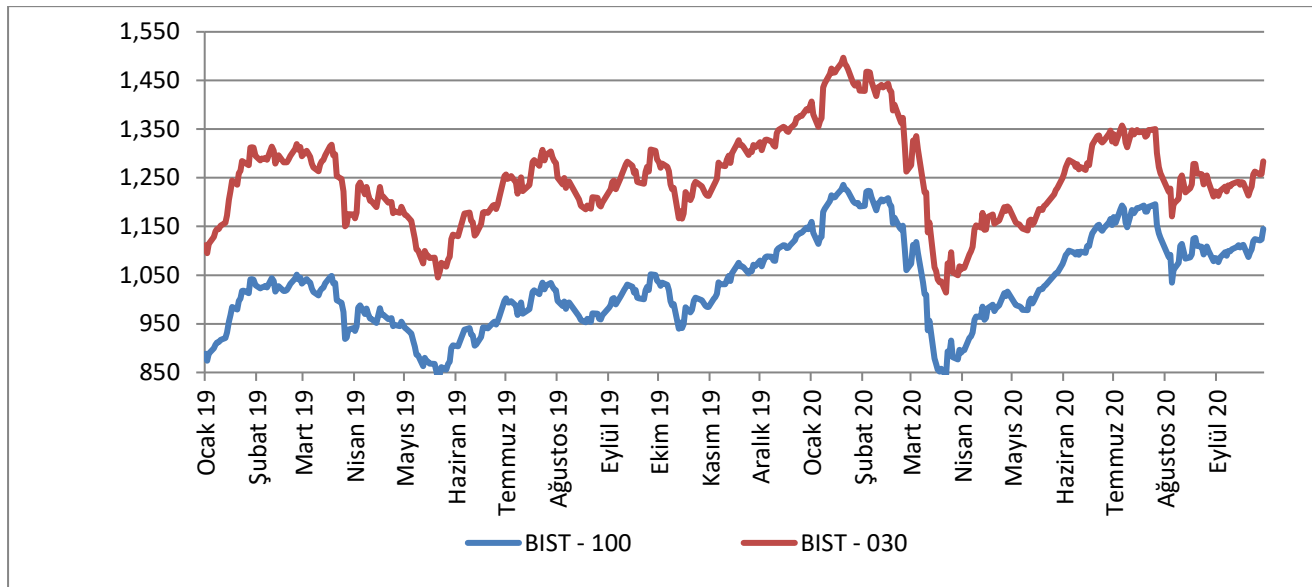
NOMİNAL DEĞER (Mn)	2019 3. Çeyrek	2020 2. Çeyrek	2020 3. Çeyrek	Çeyrekse Değişim	Yıllık Değişim
BIST BANKA	27,257	48,717	60,731	25%	123%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	10,062	39,864	56,375	41%	460%
BIST TİCARET	2,513	9,342	8,327	-11%	231%
BIST 30	55,374	95,192	149,061	57%	169%
BIST 50	64,194	121,301	174,841	44%	172%
BIST 100	80,786	165,567	237,171	43%	194%
BIST HİZMETLER	19,782	66,785	71,662	7%	262%
BIST MALİ	51,693	140,070	191,365	37%	270%
BIST SİNAİ	32,407	85,965	103,753	21%	220%
BIST TEKNOLOJİ	2,126	4,907	5,545	13%	161%
BIST TÛM	106,009	297,727	372,325	25%	251%

MİLYON TL	2019 3. Çeyrek	2020 2. Çeyrek	2020 3. Çeyrek	Çeyrekse Değişim	Yıllık Değişim
BIST BANKA	158,002	197,480	224,570	14%	42%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	29,425	127,599	246,037	93%	736%
BIST TİCARET	13,774	73,692	65,104	-12%	373%
BIST 30	371,023	553,995	806,412	46%	117%
BIST 50	404,751	690,474	953,956	38%	136%
BIST 100	438,728	875,204	1,222,439	40%	179%
BIST HİZMETLER	127,038	307,837	347,944	13%	174%
BIST MALİ	207,721	448,425	691,586	54%	233%
BIST SİNAİ	131,384	414,284	613,875	48%	367%
BIST TEKNOLOJİ	25,272	87,879	99,804	14%	295%
BIST TÛM	491,415	1,258,425	1,753,208	39%	257%

MİLYON ABD Doları	2019 3. Çeyrek	2020 2. Çeyrek	2020 3. Çeyrek	Çeyrekse Değişim	Yıllık Değişim
BIST BANKA	27,857	28,826	31,292	9%	12%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	5,190	18,609	34,161	84%	558%
BIST TİCARET	2,425	10,718	9,080	-15%	274%
BIST 30	65,407	80,907	112,378	39%	72%
BIST 50	71,356	100,789	133,084	32%	87%
BIST 100	77,340	127,701	170,639	34%	121%
BIST HİZMETLER	22,384	44,917	48,462	8%	117%
BIST MALİ	36,623	65,444	96,482	47%	163%
BIST SİNAİ	23,168	60,398	85,274	41%	268%
BIST TEKNOLOJİ	4,452	12,811	13,904	9%	212%
BIST TÛM	86,627	183,571	244,122	33%	182%

2020 yılının üçüncü çeyreğinde küresel piyasalarda Covid-19 sebebiyle yaşanan belirsizliğin devam etmesi piyasalarda yaşanan dalgalanmayı artırmış ve işlem hacimlerinde dikkat çekici yükselişlere sahne olmuştur. Borsa İstanbul nominal işlem hacmi yıllık %251 artarak yeni rekor kırmış ve son çeyreğe göre ise %25 artış göstermiştir. Üçüncü çeyrekte ABD Doları cinsinden işlem hacmi çeyreklik bazda %33 artarken yıllık bazda %182 artış kaydetmiştir. TL bazındaki işlem hacminde en yüksek yıllık artış %736 artış ile BIST Holding ve Yatırım endeksinde görülürken en düşük artış ise %42 ile BIST Banka endeksinde görülmektedir. BIST Holding ve Yatırım endeksini %373 ile BIST Ticaret takip etmiştir.

Önceki yıllarda BIST 30 ve BIST 50 hisselerinde işlem hacminin yoğunlaştığı görülürken 2020 yılında gerçekleşen işlemlerde BIST 100 ve BIST 100 dışındaki hisselerde gerçekleşen işlemlerin daha fazla olduğu görülmektedir. Son dönemde yerli yatırımcıların ilgisinin artmasını buna sebep olarak gösterebiliriz.



5. Yabancı İşlemleri – Net Giriş Çıkışlar

**3. Çeyrekte BIST
TÜM'den net
1.740 milyon ABD
Doları net yabancı
çıkışı yaşanmıştır.**

(ABD Doları mn)	2019 3. Çeyrek	2020 2. Çeyrek	2020 3. Çeyrek
BIST BANKA	82	(776)	(776)
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	(60)	(208)	(290)
BIST TİCARET	143	(11)	(144)
BIST 30	(193)	(1,524)	(1,468)
BIST 50	(244)	(1,573)	(1,473)
BIST 100	(217)	(1,705)	(1,631)
BIST HİZMETLER	(17)	(248)	(425)
BIST MALİ	(21)	(1,056)	(1,148)
BIST SİNAİ	(193)	(499)	(280)
BIST TEKNOLOJİ	18	61	113
BIST TÜM	(212)	(1,742)	(1,740)

Ülkemizde Covid-19 salgınının devam ettiği üçüncü çeyrekte Borsa İstanbul'dan 1,7 milyar ABD Doları net yabancı para çıkışı yaşanmıştır. Net yabancı para girişi olan tek endeks 113 milyon ABD Doları ile BIST Teknoloji endeksi olmuştur. En yüksek net yabancı çıkışı yaşanan endeks ise 1.631 milyon ABD Doları ile BIST 100 endeksi olmuştur. BIST Banka endeksinden ise 776 milyon ABD Doları çıkış yaşanmıştır. Son dönemde bir miktar da olsa yabancı payında artış olsa da pandemi öncesi döneme göre hala ciddi fark bulunmaktadır.

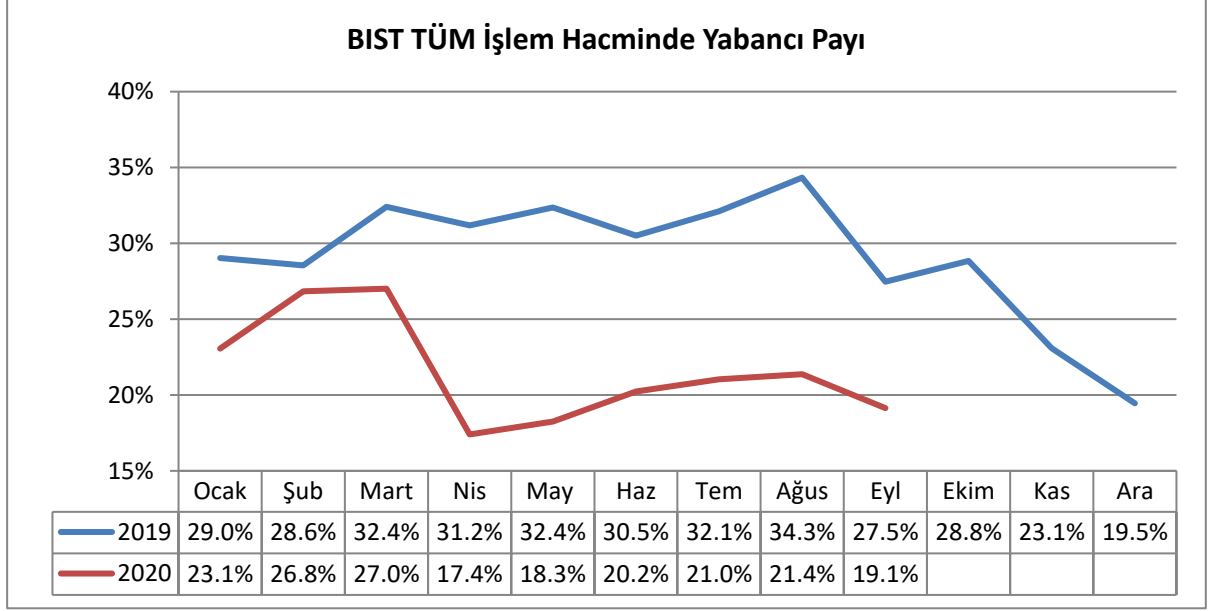
6. Uyruk Bazında İşlem Hacmi Dağılımı

ENDEKS	2020 3. Çeyrek		2020 2. Çeyrek		2020 1. Çeyrek		2019		2019 3. Çeyrek	
	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli
BIST TÜM	21%	79%	18,62%	81%	26%	74%	29%	71%	27%	73%
BIST 030	26%	74%	24,07%	76%	34%	66%	35%	65%	33%	67%
BIST 050	26%	74%	23,36%	77%	33%	67%	34%	66%	32%	68%
BIST 100	24%	76%	21,83%	78%	30%	70%	32%	68%	30%	70%
BIST SİNAİ	19%	81%	17,75%	82%	25%	75%	24%	76%	22%	78%
BIST HİZMETLER	22%	78%	20,54%	79%	26%	74%	31%	69%	27%	73%
BIST TİCARET	32%	68%	26,51%	73%	29%	71%	43%	57%	38%	62%
BIST MALİ	20%	80%	17,70%	82%	26%	74%	32%	68%	33%	67%
BIST BANKA	24%	76%	20,22%	80%	35%	65%	35%	65%	37%	63%
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	20%	80%	17,70%	82%	26%	74%	37%	63%	31%	69%
BIST TEKNOLOJİ	25%	75%	21,22%	79%	25%	75%	25%	75%	22%	78%

**Yabancıların işlem
hacminde en yüksek
paya sahip olduğu
endeks %32 ile BIST
Ticaret, en düşük
paya sahip olduğu
endeks ise %19 ile
BIST Sınai olmuştur.**

Yabancı yatırımcıların BIST TÜM işlem hacmindeki payı 2020'nin üçüncü çeyreğinde %21 seviyesine gerilemiş ve bir önceki yıl aynı döneme göre kayda değer düşüşle 6 puan azalmıştır. 2020'nin ilk dokuz ayında tüm endeksler ve aylar bazında işlem

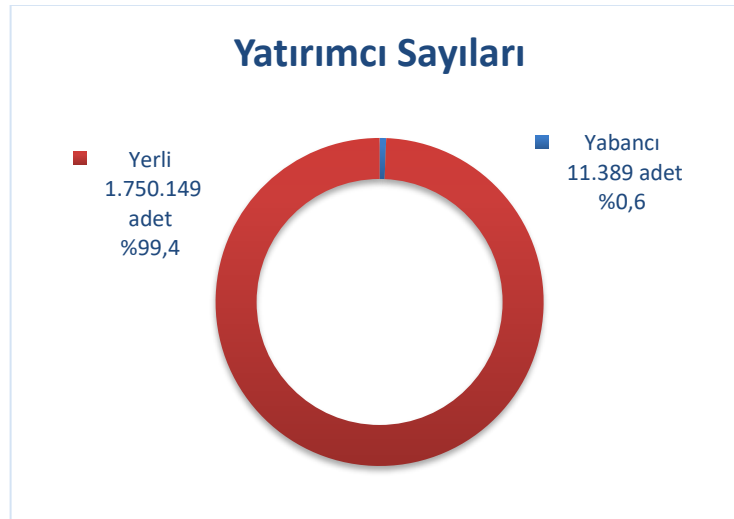
hacminde en yüksek yabancı payı %38 ile Ağustos'ta BIST Ticaret'te, en düşük ise Nisan'da %16 ile BIST Holding ve Yatırım'da gerçekleşmiştir. Yılın ilk dokuz ayında BIST TÖM işlem hacminde yabancı payı en yüksek seviyesine %27 ile Mart ayında ulaşmış ve en düşük seviyesine %17 ile Nisan ayında gerilemiştir.



7. Uyruk Bazında Yatırımcı Sayısı ve Piyasa Değeri

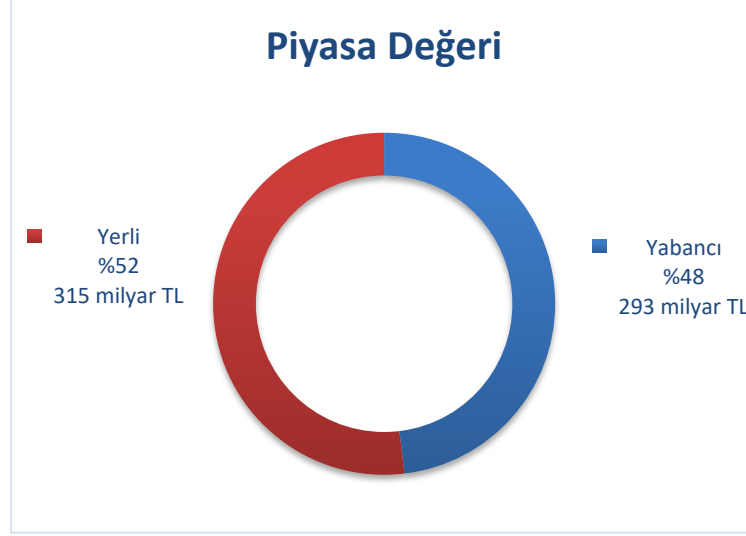
Eylül sonunda Borsa İstanbul'daki toplam yatırımcı sayısı yılsonuna göre artarak 1 milyon 761 bin 538 adet olmuştur. Artış yerli ve yabancı gerçek yatırımcılardan ve yerli tüzel yatırımcılardan kaynaklanmıştır.

**Eylül itibarıyla
Borsa
İstanbul'daki 1
milyon 762 bin
yatırımcının
%99,4'ü yerlidir.**

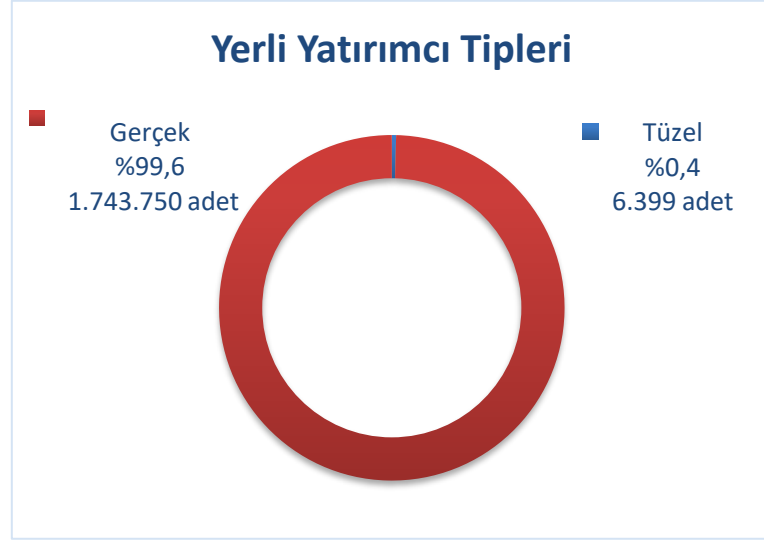


Ocak-Eylül döneminde BIST TÖM işlem hacminde %22 paya sahip olan yabancı yatırımcıların piyasa değeriindeki payı, Eylül sonu itibarıyla son dönemlerin en düşük seviyesi olan %48'e gerilemiştir. Yabancıların elindeki hisse senetlerinin toplam değeri 293 milyar TL olmuştur.

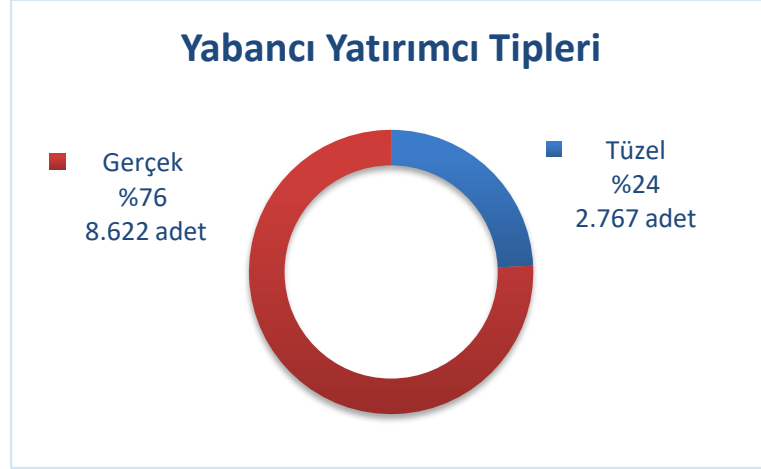
Toplam yatırımcı sayısının %0,6'sını oluşturan yabancı yatırımcıların işlem hacmindeki payı %22, piyasa değeriindeki payı ise %48 olmuştur.



Yerli yatırımcıların %99,6'sını oluşturan bireysel yatırımcılar, yerli portföy değerinin %53'ünü elinde bulundurmaktadır.



Yabancı yatırımcılar içinde kurumsal yatırımcıların payı %24'tür.



8. Endeks ve Uyruk Bazında Yatırımcı Sayıları

Yatırımcı Sayısı	Eyl.20		Haz.20		Mar.20		Ara.19		Eyl.19	
	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli
BIST TÜM	11.222	1.708.697	10.715	1.520.191	9.996	1.300.985	9.564	1.157.689	9.577	1.124.889
BIST 100	8.264	1.289.410	7.950	1.200.747	7.358	1.029.311	8.793	975.510	8.914	964.501
BIST 30	6.870	1.012.199	6.647	947.605	6.290	802.611	5.989	711.529	6.108	720.151
BIST 50	7.522	1.130.002	7.205	1.046.162	6.817	898.283	6.433	802.240	6.549	799.377
BIST SİNAİ	5.696	1.031.103	5.357	894.484	4.901	744.631	4.584	655.223	4.505	631.844
BIST HİZMETLER	4.826	725.702	4.689	651.281	4.172	539.349	3.799	420.981	3.800	416.225
BIST MALİ	7.584	1.024.992	7.359	914.583	7.147	777.438	6.913	684.547	6.892	636.899
BIST TEKNOLOJİ	1.516	229.061	1.398	201.856	1.171	181.475	1.090	163.274	1.060	152.743
BIST TİCARET	2.228	192.058	2.212	166.434	1.942	146.087	1.778	104.174	1.759	97.808
BIST BANKA	3.576	481.148	3.497	447.572	3.436	379.106	3.334	335.979	3.359	319.785
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	5.083	540.752	5.033	480.039	4.893	404.573	4.812	345.356	4.745	307.213

İkinci çeyrek sonunda azalan BIST TÜM'deki yabancı yatırımcı sayısı üçüncü çeyrekte artış göstererek Eylül sonunda 11.222 adet olmuştur. Eylül 2020'de bir önceki yıl aynı döneme göre en fazla yabancı yatırımcı sayısı artışı 1.645 yatırımcı ile BIST TÜM endeksinde görülürken, BIST 100 endeksi dışında diğer tüm endekslerde de yabancı yatırımcı sayısında artış gözlenmiştir.

9. Endeks ve Uyruk Bazında Portföy Değerleri (Milyar TL)

Portföy Değeri Milyar TL	Eyl.20		Haz.20		Mar.20		Ara.19		Eyl.19	
	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli
BIST TÜM	293	307	267	253	219	155	273	174	248	133
BIST 100	163	209	182	176	154	105	200	123	187	101
BIST 30	120	123	139	109	124	62	165	71	158	63
BIST 50	147	160	164	137	143	81	181	89	175	78
BIST SİNAİ	66	118	58	97	47	60	65	68	58	52
BIST HİZMETLER	56	56	60	42	46	27	54	29	50	24
BIST MALİ	164	120	143	104	123	60	151	70	137	51
BIST TEKNOLOJİ	7	12	5	10	4	7	3	7	3	5
BIST TİCARET	32	15	33	13	24	8	24	8	25	7
BIST BANKA	137	45	113	47	98	21	113	25	97	22
BIST HOLDİNG VE YATIRIM	20	38	25	31	20	20	32	24	36	18

2020'nin Eylül ayında bir önceki yıl aynı döneme göre ise yerli ve yabancılarda hem yatırımcı sayısı hem de portföy değeri BIST TÜM, BIST Sınai, BIST Hizmetler, BIST Mali, BIST Teknoloji, BIST Ticaret ve BIST Banka endekslerinde artış göstermiştir.

10. Yabancı Yatırımcıların Portföy Değeri ve Yatırımcı Sayısı Sıralaması

**Katar, Borsa
İstanbul'da en
yüksek portföy
değerine sahip ülke
olurken, Katar'da
yerleşik yatırımcılar
toplam yabancı
yatırımların
%36'sına sahiptir.**

Adres Ülkesi	Portföy Değeri (Milyon \$)	Payı
KATAR	13.669	36%
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ	7.375	20%
BİRLEŞİK KRALLIK	3.617	10%
LÜKSEMBURG	1.331	4%
İRLANDA	1.153	3%
HOLLANDA	880	2%
CAYMAN ADALARI	688	2%
NORVEÇ	612	2%
İSPANYA	575	2%
BELÇİKA	549	1%
DİĞER*	5.790	15%

* Türkiye'de yerleşik yabancı yatırımcılar hariçtir.

2020 Eylül ayı itibarıyla Borsa İstanbul'da en yüksek portföy değerine sahip ilk üç ülkenin değişmeyerek Katar, ABD ve İngiltere olduğu görülmektedir. 2019 yıl sonuna göre ABD ve İngiltere'nin alımlarında kayda değer azalış gözlenirken, Katar artan alımları sonucunda en yüksek portföy değerine sahip ülke olmuştur. Diğer yandan geçtiğimiz yıl sonunda dördüncü sırada yer alan Birleşik Arap Emirlikleri'nin ise yatırımlarıyla bu dönemde ilk on beş ülke arasına giremediği görülmektedir.

Yıl sonuna göre Eylül ayı itibarıyla yabancı yatırımcıların portföy değeri içerisinde Katar'ın payının %20'den %36'ya yükseldiği, ABD'nin payının %26'dan %20'ye gerilediği ve İngiltere'nin payının ise %14'ten %10'a gerilediği görülmektedir.

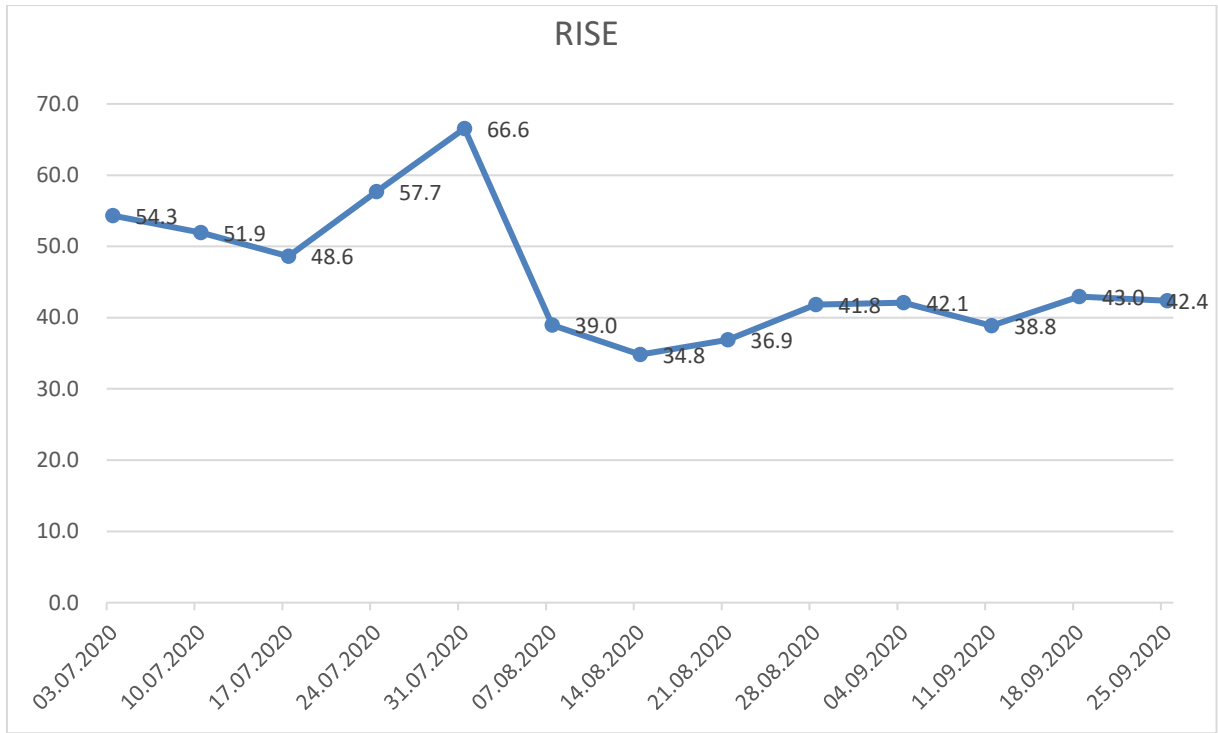
11. Menkul Kıymet Bazında Yatırımcı Sayısı ve Piyasa Değeri

Menkul Kıymet Türü	2019 Eylül		2020 Eylül	
	Yatırımcı Sayısı	Piyasa Değeri (Milyon TL)	Yatırımcı Sayısı	Piyasa Değeri (Milyon TL)
Borsa Yatırım Fonu	3.275	256	20.822	3.643
Devlet İç Borçlanma Araçları	63.549	225.853	35.359	173.472
Diğer Menkul Kıymetler	10.588	21.506	4.816	28.472
Fon	2.951.071	97.062	3.064.432	143.303
Özel Sektör Borçlanma Araçları	72.313	89.954	57.094	105.052
Pay Senedi	1.188.184	953.948	1.772.769	1.469.879
Yapılandırılmış Ürünler	5.788	60	18.740	171
Toplam		1.388.640		1.923.991

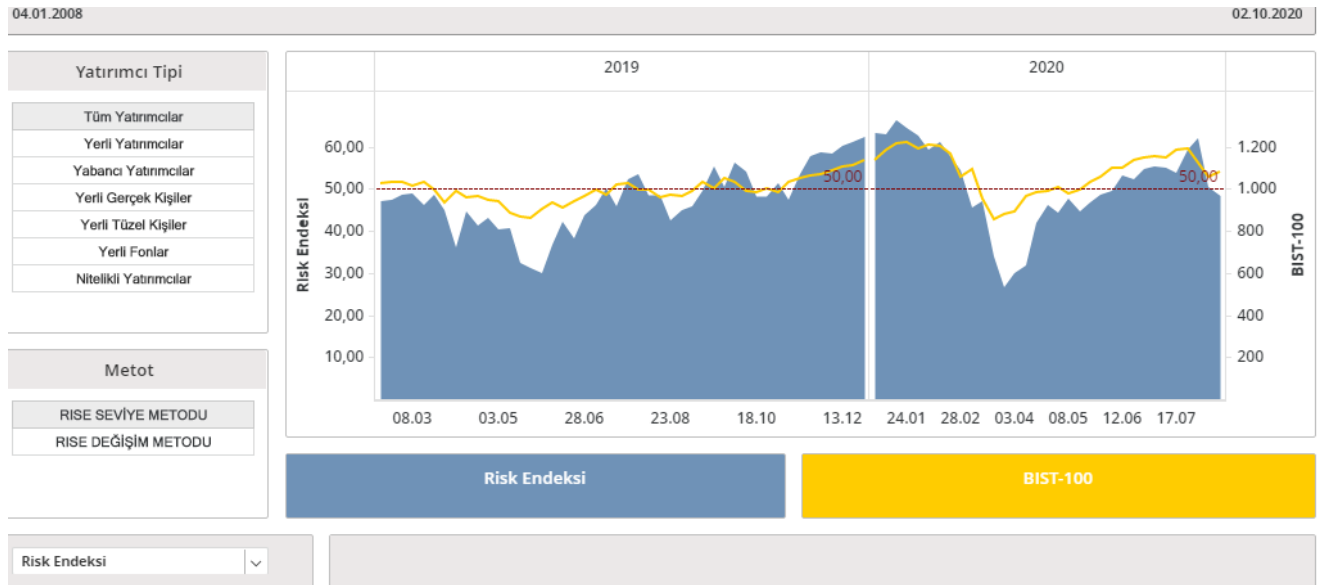
12. Risk İştahı Endeksi

Temmuz-Eylül 2020

Aşağıda MKK tarafından 2020 yılının üçüncü çeyrek döneminde açıklanan Yatırımcı Risk İştahı Endeksi (RISE) ile ilgili yorumlar yer almaktadır. 2020 Temmuz-Eylül döneminde RISE ortalama değeri 45,99 olarak hesaplanmıştır. RISE eşik değeri 50 olarak kabul edildiğinden, bu dönem ortalaması eşik değerine yaklaşık olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılının üçüncü çeyreği eşik değerinin üzerinde bir değer ile başlamış olup, Ağustos ayının ilk haftası itibarıyla düşüş trendine girerek dönemi eşik değerinin altında bir ortalama seyrederek kapatmıştır. 2020 yılının üçüncü çeyreğinde en yüksek değer 31 Temmuz 2020 tarihinde 66,6; en düşük değer ise 14 Ağustos 2020 tarihinde 34,8 olarak gözlemlenmiştir. RISE değeri ilgili döneme 54,3 değeri ile başlamış olup; dönemi 42,4 değeri ile kapatmıştır.



2020 yılının üçüncü çeyreğindeki BIST-100 endeksi trendine bakıldığında, 3 Temmuz 2020-25 Eylül 2020 tarihleri arasında RISE ve BIST-100 değerlerinin genel olarak yükselerek benzer yönde hareket ettikleri görülmektedir. RISE değeri ve BIST-100 endeksi dönem içerisindeki en yüksek değerlerine Temmuz ayı içerisinde ulaşmışlardır. Benzer şekilde aynı Ağustos ayında benzer yönde hareket ederek düşüş trendine girmiş, bazı aralıklarda kısa dönem farklı hareket etseler de, dönemi yeni ortalamaları ile kapatmışlardır.



04.01.2008

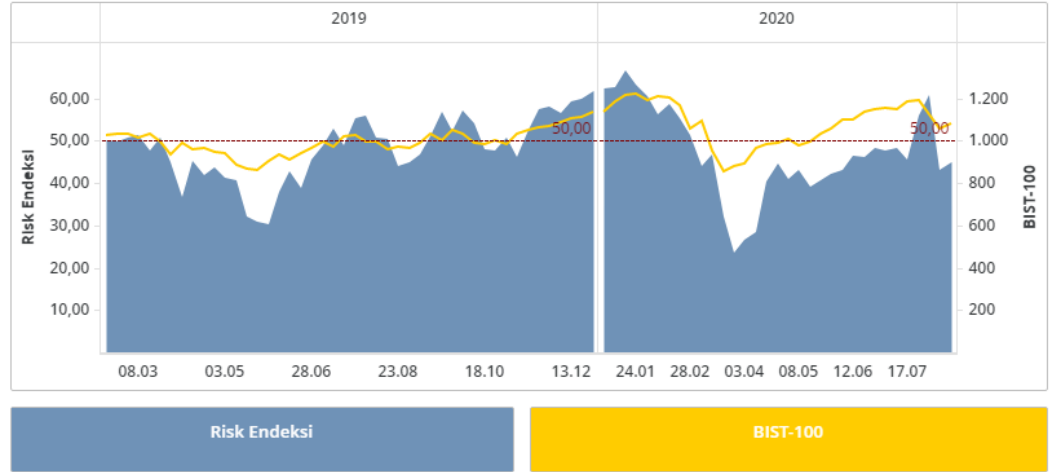
02.10.2020

Yatırımcı Tipi

Tüm Yatırımcılar
Yerli Yatırımcılar
Yabancı Yatırımcılar
Yerli Gerçek Kişiler
Yerli Tüzel Kişiler
Yerli Fonlar
Nitelikli Yatırımcılar

Metot

RISE SEVİYE METODU
RISE DEĞİŞİM METODU



04.01.2008

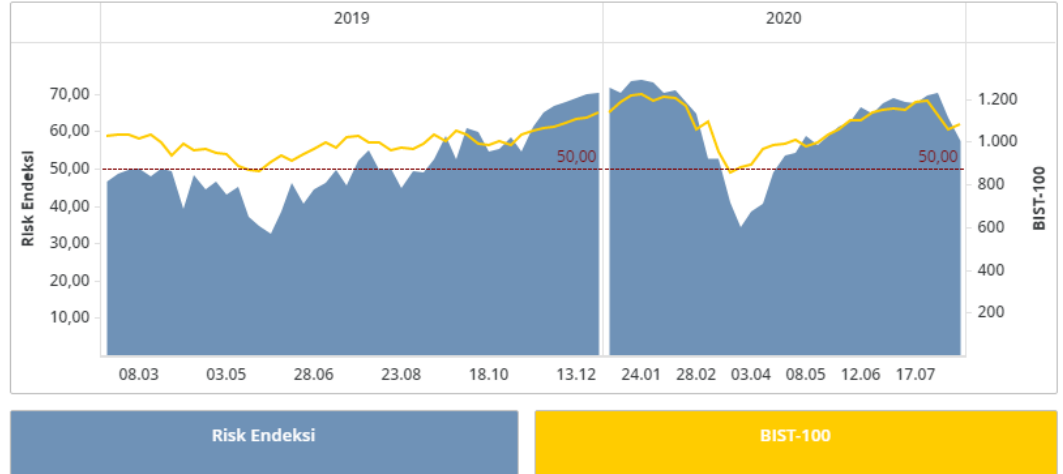
02.10.2020

Yatırımcı Tipi

Tüm Yatırımcılar
Yerli Yatırımcılar
Yabancı Yatırımcılar
Yerli Gerçek Kişiler
Yerli Tüzel Kişiler
Yerli Fonlar
Nitelikli Yatırımcılar

Metot

RISE SEVİYE METODU
RISE DEĞİŞİM METODU



Risk Endeksi



13. Türkiye’de İhraç Edilen Özel Sektör Borçlanma Araçlarının Döviz Cinsi Bazlı Dağılımı (Kümülatif)

Nominal Değer (Milyon)	9A 2020	2019	9A 2019	Yıllık Değişim	Yılsonuna Kıyasla Değişim
Türk Lirası	133.460	113.203	111.200	20%	18%
Euro	5	5	5	0%	0%

Döviz Türü	9A 2020		2019		9A 2019	
	İhraççı Sayısı	ISIN Sayısı	İhraççı Sayısı	ISIN Sayısı	İhraççı Sayısı	ISIN Sayısı
Türk Lirası	179	786	141	746	177	731
Euro	1	1	1	1	1	1

2020 yılının Eylül ayı sonu itibariyle Türkiye’de ihraç edilen özel sektör borçlanma araçları incelendiğinde, Türk Lirası cinsinden borçlanma araçlarına ilişkin ISIN sayılarının, karşılaştırılmalı olarak sunulduğu her iki döneme de kıyasla, artış kaydettiği gözlemlenmektedir. İhraçların nominal değerleri ise yıllık bazda %20 ve yılsonuna kıyasla %18 seviyesinde artmıştır. ISIN sayıları ve toplam nominal değer değerlerden yola çıkarak yapılan hesaplamalarla, Eylül 2020 itibariyle Türk Lirası cinsinden ortalama nominal ihraç değerlerinin hem yıllık bazda hem de yıl sonuna kıyasla artış kaydettiği gözlemlenmektedir.

Karşılaştırılan dönemler incelendiğinde Euro cinsinden yeni bir ihraç gerçekleştirilmediği görülmektedir. Kur hareketleri sonucu sağlam para cinsinden ihraçların maliyetlerinin yüksek seyretmeye devam etmesi sebebiyle bu para cinslerinde yeni bir ihraç gerçekleştirilmediği sonucu çıkartılabilir.

14. Türkiye’de İhraç Edilen Türk Lirası Cinsinden Özel Sektör Borçlanma Araçlarının Kıymet Tipi Dağılımı (Kümülatif)

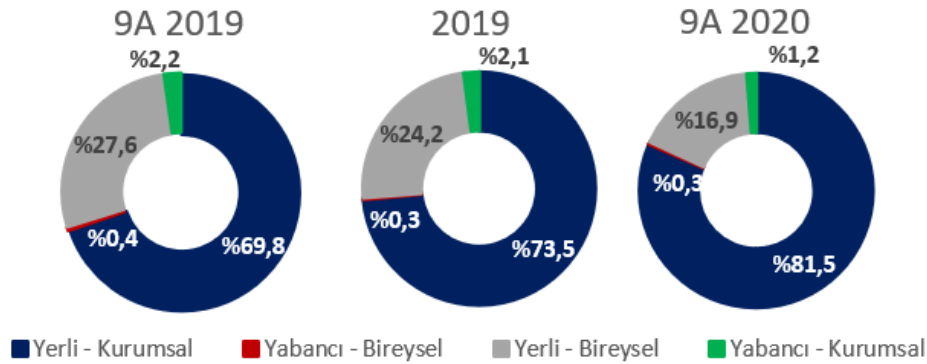
Türk Lirası (Milyon)	9A 2020	2019	9A 2019	Yıllık Değişim	Yılsonuna Kıyasla Değişim
Finansman Bonosu	62.740	52.900	52.208	20%	19%
Sermaye Benzeri Borçlanma Aracı	19.928	19.178	18.375	8%	4%
Özel Sektör Tahvili	22.834	18.017	18.167	26%	27%
Yönetim Sözleşmesine Dayalı Kira Sertifikası	18.684	12.031	12.856	45%	55%
Varlığa Dayalı Menkul Kıymet	5.690	5.512	5.404	5%	3%
Yapılandırılmış Borçlanma Aracı	26	2.462	1.292	-98%	-99%
İpotek Teminatlı Menkul Kıymet	2.000	2.000	2.000	0%	0%

Eylül 2020 itibariyle kısa vadeli finansman kaynağı olan Finansman Bonoları en çok tercih edilen araçlar olmaya devam etmiş ve Türk Lirası cinsinde ihraç edilen borçlanma araçlarının neredeyse yarısını oluşturmuştur. Finansman bonolarını, toplam içerisindeki payları baz alındığında Özel Sektör Tahvilleri ve Sermaye Benzeri Borçlanma Araçları takip etmektedir. Eylül 2019 ve 2019 yılsonu itibariyle ~12-13 Milyar TL bandında seyreden Yönetim Sözleşmesine Dayalı Kira Sertifikalarının nominal değerinin Eylül 2020 itibariyle 19 Milyar TL seviyesine yükselmesi neticesinde bu kıymet tipinin payında ciddi artış kaydedilmiştir.

Geçmiş yılın aynı dönemiyle ve 2019 yılsonuyla kıyaslandığında nominal değeri en çok artan araçlar toplam ihraçlar içerisinde payları daha düşük olan Sahipliğe Dayalı Kira Sertifikaları ve Alım Satıma Dayalı Kira Sertifikaları olmuştur.

Yapılandırılmış Borçlanma Araçlarının ve Varlık Teminatlı Menkul Kıymetlerin nominal değerleri karşılaştırmaya tabii her iki döneme kıyasla da gerilemiştir. Eylül 2020 itibariyle, Yapılandırılmış Borçlanma Araçlarının nominal tutarı Eylül 2019'a (1,3 Milyar TL) ve 2019 yılsonuna (2,5 Milyar TL) kıyasla gerileme kaydederek 26 Milyon TL olmuştur.

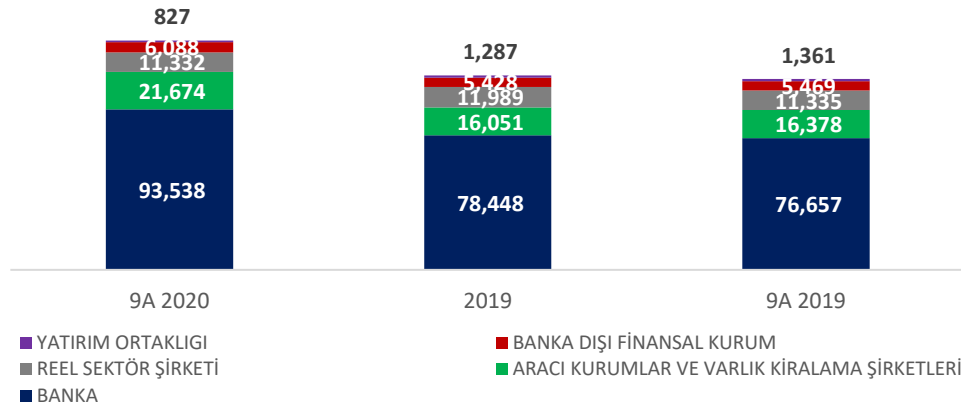
15. Türkiye’de İhraç Edilen Özel Sektör Borçlanma Araçlarına Yatırım Yapan Yatırımcıların Uyruk ve Kimlik Tipi Bazında Dağılımı (Kümülatif)



Eylül 2020 itibariyle Yerli-Kurumsal yatırımcıların paylarının ciddi şekilde artış kaydettiği gözlemlenmektedir. Eylül 2019’da ve 2019 yılsonunda, sırasıyla, ~%70 ve ~%74 olan paylar bu dönemde ~%82 seviyesine yükselmiştir. Yabancı-Bireysellerin payları yıllık bazda hafif gerilemesine rağmen yılsonuna kıyasla sabit kalırken; diğer iki yatırımcı tiplerinin (Yerli-Bireysel ve Yabancı-Kurumsal) toplam içerisindeki payları karşılaştırılmalı olarak sunulan her iki döneme kıyasla da düşüş kaydetmiştir. Döviz cinsinden yeni bir ihracın görülmediği piyasada, yabancı yatırımcıların paylarının azalmasında Türk Lirasında yaşanan değer kaybı neticesinde Türk Lirası cinsinden ihraçların

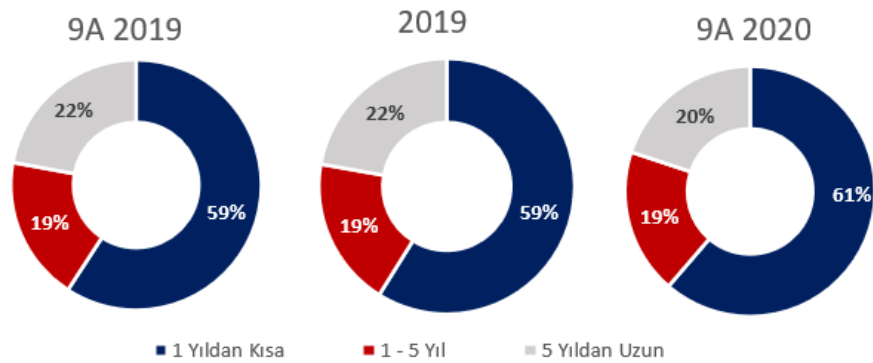
cazibesini kaydetmesinin yanı sıra Covid-19 salgını sebebiyle bozulan finansal yapının hala tam anlamıyla toparlanamamış olması etkilidir.

16. Türkiye’de İhraç Edilen Türk Lirası Cinsinden Özel Sektör Borçlanma Araçlarının İhraççı Bazında Tarihsel Hacimleri (Kümülatif)

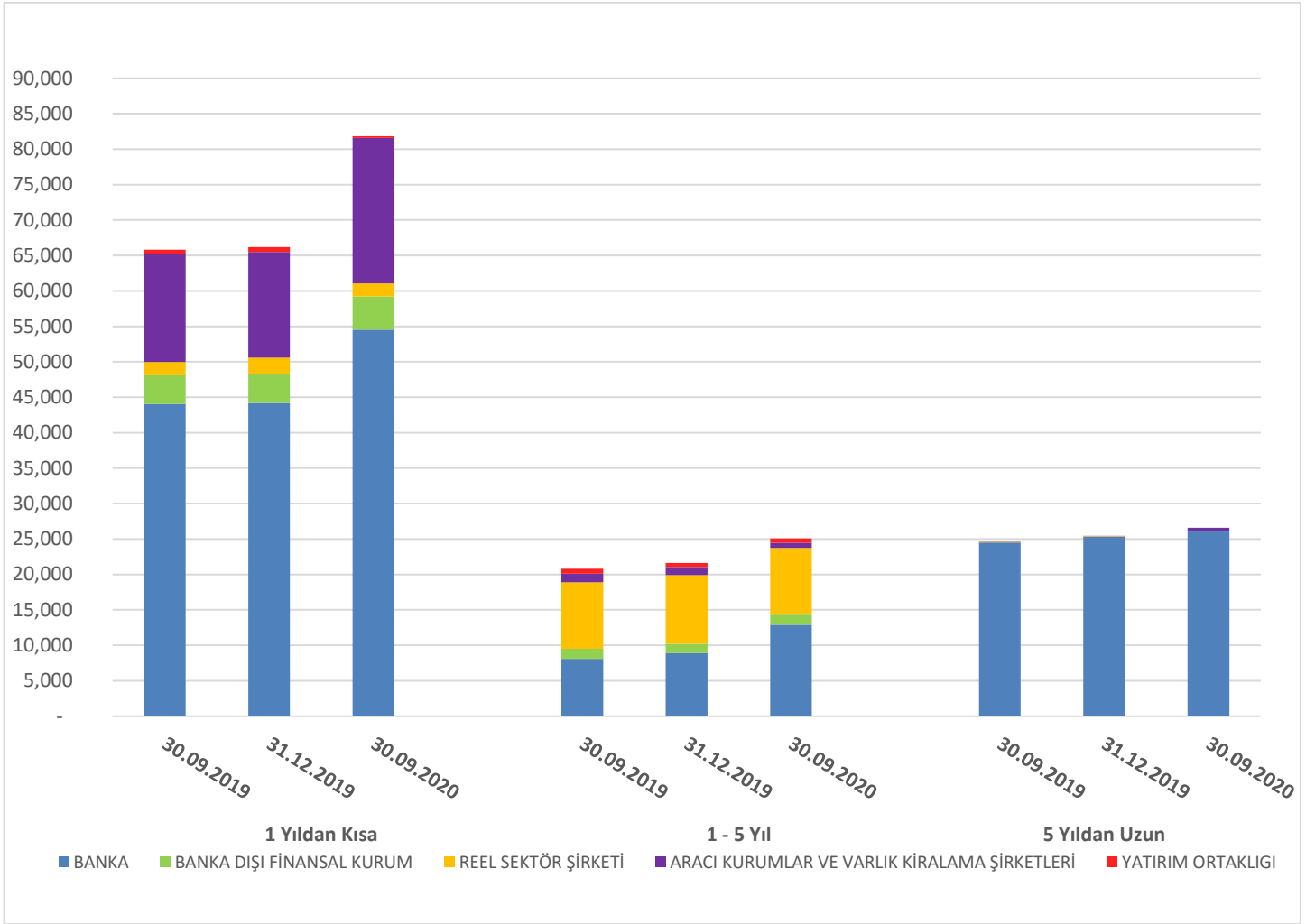


Toplam ihraçlar içerisinde en yüksek paya sahip olamaya devam eden Bankalar tarafından gerçekleştirilen ihraçların payı Eylül 2019’a ve 2019 yılsonuna paralel seyrederek %70 seviyesinde gerçekleşmiştir. %32 ile yıllık bazda ve %35 ile yılsonuna kıyasla en yüksek artış Aracı Kurumlar ve Varlık Kiralama Şirketlerinin gerçekleştirdiği ihraçlarda gözlemlenmiştir. Yatırım Ortaklıklarının ihraçları ise yıllık bazda %39 ve yılsonuna kıyasla %36 ile her iki döneme kıyasla da gerileme kaydetmiştir.

17. Türkiye’de İhraç Edilen Türk Lirası Cinsinden Özel Sektör Borçlanma Araçlarının Vade Bazında Tarihsel Hacimleri (Kümülatif)



Eylül 2019 ve 2019 yılsonu itibariyle ihraçların vade dağılımı paralellik gösterirken vade sonu yaklaşan ihraçların etkisinde ilgili dönemlerde %59 seviyesinde olan 1 yıldan kısa vadeli ihraçların toplam içerisindeki payı Eylül 2020 itibariyle hafif artış kaydederek %61'e yükselmiştir.



Eylül 2020 itibariyle toplam ihraçların %70'ini gerçekleştirmiş olan Bankaların, 1 yıldan kısa, 1-5 yıl ve 5 yıldan uzun vadeli ihraç hacimleri yıllık bazda sırasıyla %24, %60 ve %6 oranında artmıştır.

Bankalar tarafından gerçekleştirilen ihraçların %58'i 1 Yıldan Kısa vadeye sahipken; 1 – 5 yıl ve 5 yıldan uzun vadeli ihraçların payları sırasıyla %14 ve %28 seviyesindedir.

Toplam ihraçlar içerisindeki %16'lık pay ile ikinci ihraççı konumunda yer alan Aracı Kurumlar ve Varlık Kiralama Şirketleri'nin ise ihraçlarının %95'i 1 yıldan kısa vadeli ihraçlardan oluşmaktadır. Nominal değeri yaklaşık 22 milyar TL'ye yükselen Aracı Kurumlar ve Varlık Kiralama Şirketlerinin 5 yıldan uzun vadeli ihraçları düşük nominal değerlerine rağmen yıllık bazda ciddi artış oranları kaydetmiştir.